

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTEERIUM

Minister Erkki Keldo
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

E-mail: info@mkm.ee; erkki.keldo@mkm.ee

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Minister Liisa-Ly Pakosta
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

E-mail: info@justdigi.ee; liisa-ly.pakosta@justdigi.ee

08.04.2025

Tööstusomandi õiguskaitse ja nõustamise korraldamisest Eestis

Lugupeetud minister Erkki Keldo ja minister Liisa-Ly Pakosta

Pöördume Teie poole seoses avalikkusele esitletud ideega Patendiameti liitmisest Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega (EIS)¹, kuid samuti Patendivolinike Koja üldise nägemusega väljakutsetest tööstusomandi küsimuste korraldamisel Eestis.

Kahtlemata on oluline, et intellektuaalomandi, sh tööstusomandi küsimused oleksid Eestis korras, et aidata Eesti ettevõtjaid teadusmahukama ja suurema lisandväärtusega ärimudelite rakendamisel. Paratamatult on tööstusomandi õiguskaitse, st kaitseavalduste kiire ja kvaliteetne menetlemine ja õiguste registreerimine vastavates registrites Eestis ja rahvusvaheliselt, peamiseks võimaluseks teadus- ja arendustegevuse ning tehnoloogilise innovatsiooni kaitsmisel.

Leiame, et ilmselt on avalikkusele välja pakutud Patendiameti ja EIS'i liitmise idee aluseks arusaam, et Patendiamet kui valitsusasutus ja EIS kui eraõiguslik juriidiline isik täidavad sarnast funktsiooni. Kuid juhime tähelepanu sellele, et Patendiameti ja EIS'i ülesannete puhul tuleb eristada nende põhifunktsioone ning täiendavaid toetavaid funktsioone.

Patendiameti põhifunktsiooniks on võimuhalduse ülesannete teostamine, mitte ettevõtete nõustamine. Võimuhalduse ülesannete all peame silmas kolmandate isikute suhtes siduvate otsustuste tegemist, milleks on tööstusomandi (kaubamärgid, patendid, kasulikud mudelid, tööstusdisaini lahendused) osas läbi registreerimise taotlejale ainuõiguse andmine. Selline otsus soodustab taotlejat ja kohustab kõiki muid isikuid. Sisuliselt tähendab see tööstusomandi registreerimistaotluste läbivaatamist ja objektiivset kontrolli seadusest tulenevatele õiguste kaitstavuse kriteeriumitele ning vastavate registrite pidamist. Patendiameti koosseisus olev tööstusomandi apellatsioonikomisjon kohtueelse vaidluste lahendamise organina teeb samuti siduvaid otsuseid lahendades ameti ja taotleja vahelisi või kolmandate isikute vahelisi vaidlusi.

Kuna Patendiamet teostab võimuhalduse ülesandeid, siis ta teostab riigi tuumikfunktsiooni ning meie hinnangul sellise funktsiooni üleandmine eraõiguslikule juriidilisele isikule ei ole võimalik. See oleks vastuolus ka Eesti rahvusvaheliste kohustustega, kuna Eesti Vabariik on võtnud tööstusomandi kaitse Pariisi konventsiooniga liitumisel artikkel 12 alusel kohustuse luua tööstusomandi õiguskaitse asjade ajamiseks eriamet (ingl k: *a special industrial property service and a central office*). Sellele rahvusvahelise õigusega võetud kohustusele on viidanud ka Tartu Ülikooli intellektuaalse omandi professor Aleksei Kelli 04.04.2025 Postimehes avaldatud arvamuses².

Justiits- ja Digiministeeriumi poolt kinnitatud Patendiameti arengukava aastateks 2021-2025 näeb ette üldise iseloomuga intellektuaalomandialase teavitamis- ja nõustamisteenuste koondamise Patendiametisse, mis arvestades Patendiameti praktilist kogemust ja kompetentsi on igati mõisteta teavitustegevuse ja ettevõtjate teadlikkuse suurendamise osas. Patendivolinikud on korduvalt juhtinud tähelepanu vajadusele piiritleda üldine teavitustegevus ettevõtjate nõustamisest, et vältida huvide konflikte ning hoida mittevajalikust dubleerimisest ja konkurentsist erasektori poolt pakutava nõustamisega.

EIS pakub erinevate rahastusvõimaluste kõrval ka erinevaid konsultatsioone ning nõustamist intellektuaalomandi, sh tööstusomandi küsimuses. Kui analüüsida, kus üldse Patendiameti ja EIS'i tegevus omab kokkupuudet, siis selleks on nn „täiendav toetav funktsioon“ ehk ettevõtjate intellektuaalomandialane nõustamine ning teadlikkuse tõstmine tööstusomandi registreerimise vajalikkusest ja kasulikkusest. Selline kokkupuutepunkt ei saa olla aluseks asutuste liitmisele ning ei paku sisuliselt võimalusi kokkuhoiuks.

Patendivolinike Koda on avalik-õiguslik juriidiline isik, mis kohustusliku kutseorganisatsioonina ühendab kõiki Eesti patendivolinikke kui õigusteenuse osutajaid intellektuaalomandi valdkonnas. Tegemist on riiklikult reguleeritud kutsega, millel on nõuded hariduse ja kogemuse osas, kutseksam, täiendkoolituse nõue, vastutus ning järelevalve. Patendivoliniku kutse põhifunktsiooniks on ettevõtjate nõustamine tööstusomandi kaitse küsimustes ning nõustamise loogilise jätkuna samuti ettevõtjate esindamine tööstusomandi õiguskaitse taotlemisel (registreerimisel) ja hilisemal kaitsel. Oma kutsetegevuses puutume igapäevaselt kokku nii Eesti kui välisettevõtjatega, Patendiametiga ja ka EIS'ga küsimustes, mis puudutavad innovatsiooni, intellektuaalomandi kaitset ja intellektuaalomandi alast ettevõtjate nõustamist, õiguste registreerimist, kasutamist, käsutamist ning vastavaid vaidlusi.

Seega on konkreetsetes küsimustes, mis puudutavad tööstusomandi kaitset ja sellega lahutamatult kaasnevat nõustamist, olemas piisav erasektori kompetents patendivoliniku kutse näol ning samuti erinevad meetmed (nt Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ameti toetusmeetmed ja ka EIS toetusmeetmed) kaasnevate kulude kandmiseks keskmise suurusega ja väikeettevõtetele. Seetõttu puudub riigil tegelik vajadus konkureerida ettevõtjate intellektuaalomandi alase nõustamise osas erasektoriga ning tekitada sellise nõustamisega seotud ebavajalikke kulusid. Samas tänase seisuga näiteks EIS virtuaalnõustaja isegi ei maini patendi küsimuses nõustajana patendivolinikku (vt lisatud ekraanitõmmised). **Seega riigi ülesannete selgem piiritlemine ja fokuseerimine seadusest tuleneva funktsiooni (tööstusomandi registreerimine) kiirele ja kvaliteetsele täitmisele on olulisem, kui erinevate asutuste liitmise idee.**

Lisaks tuleb analüüsida ja arutada, kas ja kuidas riigi poolt finantseeritud ettevõtjate nõustamine võib kahjustada patendivoliniku kutset ja selle edasist arengut, mis on samuti osa Eesti majandusest ning oluline tugistruktuur Eesti ettevõtjatele, kes pakuvad teadmismahukamaid ning suurema lisandväärtusega tooteid ja teenuseid. Mõõda ei saa vaadata ka huvide konflikti võimalikust ohust, kui sama asutus või sisuliselt riik on nii algne nõustaja, kui järgnev õiguskaitse andja ja lõpetuseks veel ka vaidluste kohtueelne lahendaja; mainimata võimalust, et sama asutus eraldab vastavateks toiminguteks ka toetusi.

Peame vajalikuks märkida, et patendivolinikud on samuti oluline osa Eesti majandusest, sh suures osas teenust eksportiv, kuid teisalt oma kutsetegevuses toetades just selliseid Eesti ettevõtteid, millele saab tugineda Eesti majandus pikas perspektiivis.

Riigi roll intellektuaalomandi toetavates funktsioonides peaks piirduma põhifunktsiooniga (õiguste registreerimine) ning tugifunktsioonis üksnes teavitustöö ja teadlikkuse tõstmisega, et suunata ettevõtjaid oma intellektuaalset omandit kaitsma.

Patendivolinike Koda tervitab eesmärki hoida riigi kulusid kontrolli all, on valmis vastava valdkonna esindajana osalema arutelus ja pakkuma välja kokkuhoiukohti, kuid peab Eesti õiguskorra aluseks olevate põhimõtete järgmist esmatähtsaks.

Lugupidamisega

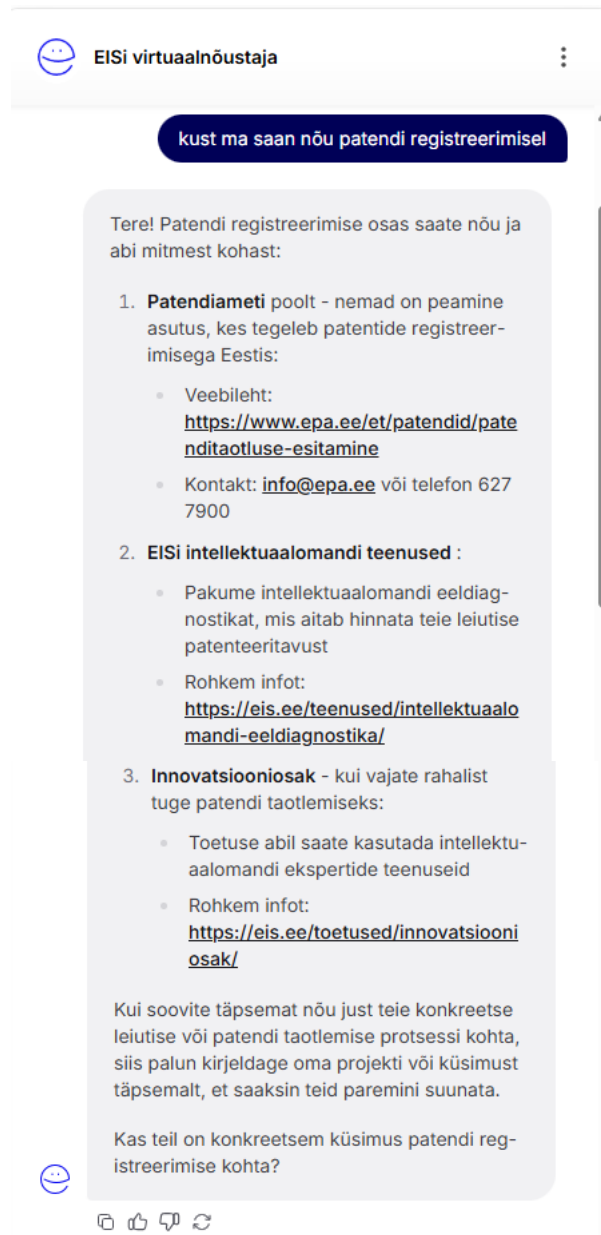
/digitaalselt allkirjastatud/

Almar Sehver
Esimees

Koopia:
Patendiamet, info@epa.ee
EIS, eis@eis.ee

Lisa (EIS virtuaalnõustaja)

1. "Keldo sõnul kaalub loodav koalitsioon patendiameti ühendamist EISA-ga", ERR, 20.03.2025
<https://www.err.ee/1609638451/keldo-sonul-kaalub-loodav-koalitsioon-patendiameti-uhendamist-eisa-ga>
2. „Aleksi Kelli } Kärpimisega hoogu läinud minister Keldo vaeleavestus“, Postimees 04.04.2025
<https://arvamus.postimees.ee/8222979/aleksi-kelli-karpimisega-hoogu-lainud-minister-keldo-vaeleavestus>